

สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการสะท้อนความรู้สึก การทวนซ้ำ และการตีความที่มีต่อการอ้างอิงความรู้สึกของตนเองของผู้อาสาสมัครเข้ารับบริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลของการสะท้อนความรู้สึก การทวนซ้ำและการตีความที่มีต่อการอ้างอิงความรู้สึกของตนเองของผู้อาสาสมัครเข้ารับบริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาตรีชายและหญิง ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2523 ที่มีอายุระหว่าง 19-22 ปี และไม่เคยผ่านการปรึกษาเชิงจิตวิทยามาก่อน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. สถานที่และเครื่องใช้ในการทดลอง
  - 1.1 ห้องบริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาของภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีกระจกทางเดียว (One-way mirror) และมองเห็นได้จากห้องสังเกตการณ์
  - 1.2 ดวงไฟขนาด 5 มิลลิวัตต์ จำนวน 4 ดวง สีขาว สีแดง สีเขียว และสีเหลือง ติดอยู่กับผนังห้องด้านเดียวกับกระจกทางเดียว
  - 1.3 เครื่องบันทึกเสียง
  - 1.4 ม้วนเทปบันทึกเสียงจำนวน 9 ม้วน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 2.1 กฎการแบ่งข้อความสนทนาออกเป็นหน่วย
- 2.2 ประมวลคำศัพท์แสดงความรู้สึกร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นเตรียมการทดลอง

1.1 การเตรียมห้องสำหรับการทดลอง ติดตั้งดวงไฟ 4 ดวงไว้ที่ผนังด้านเดียวกับกระจกทางเดียวและจัดที่นั่งสำหรับผู้อาสาสมัคร เขารับบริการในตำแหน่งที่หันหลังให้ดวงไฟและนักจิตวิทยาการปรึกษาอยู่ในตำแหน่งที่มองเห็นดวงไฟได้ ส่วนผู้ช่วยการวิจัยอยู่ในห้องสังเกตการณ์ทำหน้าที่สุ่มทักษะที่ใช้ในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับผู้อาสาสมัคร เขารับบริการแต่ละคน จับเวลาและควบคุมสวิตช์ไฟฟ้า

1.2 การเลือกทักษะที่ใช้ในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับผู้อาสาสมัคร เขารับบริการแต่ละคน ผู้ช่วยการวิจัยซึ่งอยู่ในห้องสังเกตการณ์ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายในการเลือกทักษะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาโดยการจับสลากชื่อทักษะหลังจากที่ผู้อาสาสมัครเขารับบริการแต่ละคนเข้ามาในห้องทดลองแล้ว จากการสุ่มทักษะวิธีนี้จะมีผู้อาสาสมัครเขารับบริการที่อยู่ในเงื่อนไขของทักษะการสะท้อนความรู้สึก การทวนซ้ำและการตีความ เงื่อนไขละ 6 คน

2. ขั้นตอนการทดลอง

2.1 ขั้นการชี้แจง ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการ เขาร่วมการทดลองแก่ผู้อาสาสมัคร เขารับบริการในการวิจัยครั้งนี้

2.2 ขั้นการทดลอง การทดลองนี้เป็นแบบสลับกลับ (Reversal or ABAB Design) ซึ่งแบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้คือ

ก. ระยะเสนฐาน (Baseline period) ระยะนี้ใช้เวลา 6 นาที เริ่มเมื่อผู้ช่วยการวิจัยเปิดสัญญาณไฟสีเขียว ในระยะเสนฐานนักจิตวิทยาการปรึกษามีการตอบสนองควาจาจากผู้อาสาสมัคร เขารับบริการโดย การตอบรับควาวลีสั้น ๆ (minimal

verbal stimuli) การพูดนำโดยไม่เจาะจงทิศทาง (General leads) และการถาม
 คุยคำถามแบบเปิด (Open questioning) และตอบสนองด้วยพฤติกรรมที่ไม่ใช่วาจาตาม
 คำจำกัดความของการวิจัยนี้

ข. ระยะเวลาใช้ทักษะที่ 1 (Counseling period) ระยะเวลา
 เวลา 9 นาที นักจิตวิทยาการปรึกษาจะทราบระยะนี้จากสัญญาณไฟที่เพิ่มขึ้นอีก 1 ดวง และ
 สีของดวงไฟดวงหลังนี้จะบอกถึงชนิดของทักษะที่ใช้ตอบสนองสำหรับผู้อาสาสมัครเข้ารับบริการ
 ผู้นั้น และมีการตอบสนองด้วยทักษะดังกล่าวด้วยความถี่โดยประมาณ 1 นาทีต่อครั้ง และยังคง
 ใช้การตอบสนองที่เคยใช้ในระยะเส้นฐานที่ 1 ไปด้วย

ค. ระยะเส้นฐานที่ 2 (Baseline period) ระยะเวลา 6 นาที
 นักจิตวิทยาการปรึกษาจะทราบระยะนี้จากการเห็นสัญญาณไฟที่บอกทักษะในระยะการใช้ทักษะ
 ที่ 1 ปัดลงและยังคงเหลือไฟสีเขียวเพียงดวงเดียว ในระยะนี้นักจิตวิทยาการปรึกษาอยู่ใน
 เงื่อนไขการตอบสนองเช่นเดียวกับระยะเส้นฐานที่ 1

ง. ระยะเวลาใช้ทักษะที่ 2 (Counseling period) ระยะเวลา
 9 นาที นักจิตวิทยาการปรึกษาทราบระยะนี้จากสัญญาณไฟเช่นเดียวกับการเริ่มระยะเวลาใช้ทักษะ
 ที่ 1 และอยู่ในเงื่อนไขการตอบสนองเช่นเดียวกับระยะเวลาใช้ทักษะที่ 1

3. ขั้นตอนการทดลอง เมื่อหมดเวลาการทดลอง ผู้ช่วยการวิจัยจะให้สัญญาณ
 โดยเปิดไฟหมดทุกดวง ผู้ทดลองซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้แก่ผู้รับการทดลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
 มีขั้นตอนดังนี้

1. ถอดความข้อความสนทนาในการทดลองทั้ง 18 ครั้งจากเทปบันทึกเสียงแบบ
 คำต่อคำ
2. ให้นิสิตปริญญาโทที่ผ่านการเรียนวิชาทฤษฎีและเทคนิคการปรึกษาเชิงจิตวิทยา
 และวิชางานฝึกปฏิบัติการปรึกษาเชิงจิตวิทยาตามหลักสูตรมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ภาควิชาจิตวิทยา สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว จำนวน 5 คน พิจารณาความ

ถูกต้องของข้อความที่นักจิตวิทยาการปรึกษาขอเสนอแนะผู้อาสาสมัคร เขารับบริการตามคำจำกัดความของทักษะการปรึกษาเชิงจิตวิทยาในการวิจัยนี้ โดยตั้งเกณฑ์ไว้ว่า นักจิตวิทยาการปรึกษาจะต้องสามารถขอเสนอแนะผู้อาสาสมัคร เขารับบริการควยทักษะที่กำหนดได้ถูกต้องตามคำจำกัดความอย่างน้อย 14 ข้อความจาก 18 ข้อความจึงจะนำข้อความสนทนาของผู้อาสาสมัคร เขารับบริการผู้นั้นมา เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ต่อไป

3. ในผู้ประเมิน 2 คน แบ่งข้อความสนทนาของผู้อาสาสมัคร เขารับบริการออกเป็นหน่วยโดยยึดตามกฎการแบ่งข้อความสนทนาออกเป็นหน่วยของการวิจัยนี้ แล้วหาดัชนีความเชื่อถือไคระหว่างผู้ประเมิน (Interrater Reliability) ของการแบ่งข้อความสนทนาออกเป็นหน่วยโดยการหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง ซึ่งผู้วิจัยได้หาดัชนีความเชื่อถือไคระของการแบ่งข้อความสนทนาออกเป็นหน่วยโดยหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง = 0.96 จากสูตรต่อไปนี้

$$\text{สัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง} = \frac{\text{รวมจำนวนหน่วยที่แบ่งตรงกัน}}{\text{รวมจำนวนหน่วยแบ่งตรงกัน} + \text{รวมจำนวนหน่วยที่แบ่งต่างกัน}}$$

4. ในผู้ประเมินจำนวน 3 คน ทัดสินการอ้างถึงความรู้สึกของตนเองของผู้อาสาสมัคร เขารับบริการจากข้อความสนทนาของผู้อาสาสมัคร เขารับบริการที่แบ่งออกเป็นหน่วยแล้ว โดยยึดตามประมวลศัพท์แสดงความรู้สึกและคำจำกัดความของการอ้างถึงความรู้สึกของตนเองของการวิจัยนี้ แล้วหาดัชนีความเชื่อถือไคระหว่างผู้ประเมิน (Interrater Reliability) ของการตัดสินการอ้างถึงความรู้สึกของตนเองของผู้อาสาสมัคร เขารับบริการจากคำสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง ซึ่งผู้วิจัยได้หาดัชนีความเชื่อถือไคระของการตัดสินการอ้างถึงความรู้สึกของตนเองได้ ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง = 0.82 จากสูตรต่อไปนี้

$$\text{สัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง} = \frac{\text{รวมจำนวนครั้งที่ตัดสินตรงกัน}}{\text{รวมจำนวนหน่วยที่ตัดสินตรงกัน} + \text{รวมจำนวนหน่วยที่ตัดสินต่างกัน}}$$

5. หาสัดส่วนของจำนวนครั้งของการอ้างถึงความรู้สึกของตนเองต่อจำนวนหน่วยของขอความสนทนาทั้งหมดของผู้อาสาสมัคร เขารับบริการแต่ละคนในแต่ละระยะของการทดลอง

6. แปลงคะแนนสัดส่วนที่ได้นั้นเป็นคะแนนส่วนกลับของค่าซาย (arc sine)

7. หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนส่วนกลับของค่าซายของสัดส่วนของจำนวนครั้งของการอ้างถึงความรู้สึกของตนเองต่อจำนวนหน่วยของขอความสนทนาของผู้อาสาสมัคร เขารับบริการจำแนกตามประเภทของทักษะและแต่ละระยะการทดลอง

8. วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 2 ตัวแปรด้วยวิธีการวัดซ้ำ 1 ตัวแปร

(Two factors Analysis of Variance-Repeated measures on one factor)
โดยมีประเภทของทักษะและการใช้ทักษะ-ไม่ใช้ทักษะเป็นตัวแปรอิสระ จำนวนครั้งของการอ้างถึงความรู้สึกของตนเองของผู้อาสาสมัคร เขารับบริการ เป็นตัวแปรตาม

9. วิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance) ของจำนวนครั้งของการอ้างถึงความรู้สึกของตนเองของผู้อาสาสมัคร เขารับบริการที่ได้รับทักษะต่างกันในระยะการใช้ทักษะ โดยใช้จำนวนครั้งของการอ้างถึงความรู้สึกของตนเองในระยะเส้นฐานเป็นตัวแปรร่วม ทั้งนี้เพื่อขจัดความแตกต่างของจำนวนครั้งของการอ้างถึงความรู้สึกของตนเองในระยะเส้นฐานซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อจำนวนครั้งของการอ้างถึงความรู้สึกของตนเองของผู้อาสาสมัคร เขารับบริการในระยะการใช้ทักษะ

ผลการวิจัย

1. จำนวนครั้งของการอ้างถึงความรู้สึกของตนเองของผู้อาสาสมัคร เขารับบริการในช่วงการใช้ทักษะมากกว่าจำนวนครั้งของการอ้างถึงความรู้สึกของตนเองในระยะเส้นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. จำนวนครั้งของการอ้างถึงความรู้สึกของตนเองของผู้อาสาสมัคร เขารับบริการที่ได้รับการตอบสนองด้วยทักษะที่ต่างกันในระยะการใช้ทักษะไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเภทของทักษะและการใช้ทักษะ-ไม่ใช้ทักษะ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ทักษะการทวนซ้ำ การสะท้อนความรู้สึก และการตีความ ทำให้ผู้อาสาสมัครมีการสำรวจความรู้สึกของตนเองมากขึ้น ดังนั้นในการปรึกษาเชิงจิตวิทยานั้น นักจิตวิทยาการปรึกษาน่าจะใช้ทักษะทั้งสามนี้เป็นหลักในการตอบสนองทางวาจาเพื่อเอื้ออำนวยให้อาสาสมัครเข้ารับบริการสำรวจความรู้สึกของตนเองมากขึ้นเพื่อบรรลุถึงเป้าหมายสำคัญประการแรกของขบวนการการปรึกษาเชิงจิตวิทยา (Counseling Process Goal) แต่อย่างไรก็ตามการเอื้ออำนวยผู้รับบริการด้วยทักษะทั้งสามนี้ โดยเฉพาะทักษะการสะท้อนความรู้สึกและการตีความในระดับลึก สิ่งที่ต้องคำนึงถึงอีกประการหนึ่งก็คือ ช่วงจังหวะการตอบสนองที่เหมาะสม นักจิตวิทยาการปรึกษาควรตอบสนองด้วยทักษะดังกล่าวเมื่อผู้รับบริการมีความพร้อมที่จะรับเสียก่อน เพราะอาจจะทำให้ผู้รับบริการ เกิดความรู้สึกว่าตนเองถูกคุกคามหรือถูกตำหนิโดยนักจิตวิทยาการปรึกษาสะท้อนความรู้สึกหรือตีความในระดับลึกเร็วเกินไป (premature)

1.2 นักจิตวิทยาการปรึกษาฝึกหัด ควรได้ฝึกการฝึกทักษะการทวนซ้ำ การสะท้อนความรู้สึกและการตีความ เพื่อใช้เป็น การตอบสนองพื้นฐานในการปรึกษาเชิงจิตวิทยา เพื่อเอื้ออำนวยอย่างมีประสิทธิภาพให้ผู้รับบริการได้สำรวจความรู้สึกของตนเอง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาผลของทักษะต่อการอ้างถึงความรู้สึกของตนเองเป็นรายทักษะ โดยผู้รับบริการแต่ละคนจะได้รับการตอบสนองเพียงทักษะเดียว ซึ่งในการปรึกษาเชิงจิตวิทยาจริง ๆ นั้น ไม่จำเป็นและเป็นไปไม่ได้ที่ผู้รับบริการจะได้รับการตอบสนองเพียงทักษะเดียวตลอดการปรึกษา ดังนั้นจึงน่าจะมีการศึกษาผลของการตอบสนองด้วยทักษะการทวนซ้ำ การสะท้อนความรู้สึกและการตีความต่อผู้รับบริการคนเดียวกันโดยเปรียบเทียบผลของการตอบสนองด้วยทักษะเพียงทักษะเดียวและศึกษาผลของลำดับของทักษะที่ตอบสนอง

2.2 ความรู้การศึกษามลของเพศและอายุของผู้รับบริการและนักจิตวิทยา
การปรึกษาต่อผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาด้วย

2.3 ความรู้การศึกษามลของทักษะอื่น ๆ เช่นการทำความเข้าใจ
(Clarificetion) การถามด้วยคำถามแบบเปิด ต่อการสำรวจความรู้สึกของตนเอง
ของผู้รับบริการด้วย

2.4 ความรู้แบบทดสอบประเมินความเข้าใจ (empathy) การยอมรับ
(acceptance) ความนับถือ (respect) ในการรับรู้ของผู้รับบริการที่นักจิตวิทยาการ
ปรึกษามีต่อผู้รับบริการจากการสื่อด้วยทักษะการตอบสนองต่าง ๆ

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย